

Η ΛΗΞΙΣ

Ἐλθξεν ἐπὶ τέλους καὶ ἡ ἑκτακτος βουλευτικὴ σύνοδος. Μὲ πόσῃν θλίψιν θ' ἀποδεχθῶσι τὴν εἰδησιν οἱ ἄργοι παυσανίαι τῶν καφρονείων, οἱ θαμῶνες τοῦ θεωρείου τῶν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων, οἱ ἀπλοῖκοι ἐπαρχιώται οἵτινες ἀνέμενον ἐκ τῶν πρακτικῶν τῶν ἐφημερίδων νὰ μάθωσι τὰ τῆς πολιτικῆς καταστάσεως, οἱ μετρημεισμένοι κλητῆρες οἱ καταστάντες ἀναπόσπαστον στοιχεῖον τοῦ καταρτισμοῦ παντός ἑλληνικοῦ κοινοβουλίου ἐφ' οἷα σδήποτε κυβερνήσεως! Ἀλλ' ἀμφιβάλλω ἂν ὁ στεναγμός καὶ τῆς ἰσχυροτέρας λύπης ἐπὶ τῇ ἀπελεύσει τῆς, θὰ ἡδύνατο νὰ συγκριθῇ πρὸς ἓνα τῶν παλμῶν ὅσους διήγειρεν ἡ ἔλευσις τῆς.

Καὶ ὅμως θὰ ἦτο ἀδίκημα πρὸς τὴν μακαρίτιδα, ἂν τῇ ἠρνεύτο τις ὅτι ἐπραξε πᾶν ὅ, τι ἡδυνήθη ὅπως γείνη ἀξία τοῦ τίτλου τῆς ἐκτάκτου.

Ἐκτὸς τῆς ὀριστικωτέρας, οὕτως εἰπεῖν, συμπήξεως καὶ τρίτου πολιτικοῦ κομματιδίου ὑπὸ τὸν κ. Ἀρ. Οἰκονόμον, τῆς κατ' αὐτὴν ἐπιτελεσθείσης, τὸ ἡμερολόγιόν τῆς πολλὰ θὰ εὑρίσκει τὰ ἀξιωματικὰ πρὸς ἀναγραφὴν. Καὶ πρῶτον τὸ μοναδικὸν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν χρόνων μας φαινόμενον τῆς συμφιλίωσης τῶν δύο κομμάτων, ὅπερ καὶ μόνον θὰ ἦρκει ν' ἀπαθανάτισῃ αὐτὴν. Αὐτὴ ἐγένετο αἰτία τοῦ παραδόξου ἐκείνου διαγωνισμοῦ, καθ' ὃν ἡ ἐπιζητούσα τὴν ἐξουσίαν μερὶς ἠγωνίζετο νὰ πείσῃ τὸν κόσμον ὅτι δὲν τὴν θέλει καὶ ἡ κατέχουσα αὐτὴν ἐδήλου ὅτι προθύμως τὴν παρεῖχεν εἰς τὸν βουλούμενον νὰ τὴν ἀναλάβῃ. Αὐτὴ ἐψήφισε τὴν ἐπάνοδον τῆς ἀναγκαστικῆς κυκλοφορίας καὶ αὐτὴ, ἡ ἐκ τοῦ κάτω οὗ φόροι γεννηθεῖσα, ἐδημιούργησε νέους τοιοῦτους. Αὐτὴ εἶδε τὴν πρωτοφανῆ ἐκστρατείαν τοῦ $\frac{1}{3}$ σχεδὸν τῆς βουλῆς καθ' ἑνὸς ὑπουργοῦ καὶ παρέδωκεν εἰς τὴν ἱστορίαν ἀείμνηστον τὸ ὄνομα τῶν 36. Αὐτὴ ἐφεῦρε τὰς μυστικὰς συνεδριάσεις, ὧν τὰ πρακτικὰ ἐδημοσιεύοντο ἐν ταῖς ἐφημερίσι, καὶ τὰς φανεράς, ἐν αἷς ἐλέγετο ὅ, τι δὲν ἔπρεπε ν' ἀποκαλύπτεται οὔτε κεκλεισμένων τῶν θυρῶν. Ἐπειτα αὐτὴ, ἡ μεγάλη εἰρηνοποιός, ἡ συμφιλίωσασα τὰ κόμματα, ἐπρόφθασε νὰ ἀπολαύσῃ καὶ τὴν διάσπασιν τῶν. Μετὰ τὰ φιλήματα τοῦ κ. Λομβάρδου καὶ τοῦ κ. Δηληγιάννη, ἐν αὐτῇ ἀντήχησαν πάλιν αἱ παράτονοι κραυγαὶ τῶν ἐνστάσεων μὴ ἀπαρτίας καὶ αἱ ὠρυγαὶ τῶν ὀνομαστικῶν ψηφοφοριῶν. Πρὸ αὐτῆς ἐξετύλιξε τὸ εἰδυλλιακὸν πανόραμα τοῦ τριακονταετοῦς πολιτικοῦ του βίου ὁ κ. Παπαμιχαλόπουλος καὶ ἀνέπτυξε, σὺν τοῖς ῥητορικοῖς, καὶ τὰ προφητικὰ του χαρίσματα ὁ κ. Κριεζώτης. Καὶ ἀφοῦ εἰσήγαγε καὶ τὰ μονόπρακτα καὶ τὰ δίπρακτα χαρτονομίσματα, ἀνεπαύθη ἐν εἰρήνῃ, προφθάσασα νὰ δεχθῇ εἰς τοὺς κόλπους τῆς εἰς τὸ τέλος καὶ τὸν νέον βουλευτὴν Καλαβρύτων κ. Παπαγιαννακόπουλον καὶ νὰ παράσχῃ εἰς αὐτὸν ἀφορμὴν νὰ αἰσθανθῇ τὰς ἡδύτητας τοῦ βήματος καὶ μὴ περιμένη τὴν ἐρχομένην συνάδελφόν τῆς πρὸς ἑκχυσιν τῆς κατακλυζούσης τὰ στήθη του δημηγορικῆς ὀρμῆς. Ἀξίος ὁ μισθὸς τῆς!

Δὲν ὑπῆρξεν οὔτε μᾶλλον ἀνωφελής, οὔτε μᾶλλον φλύαρος, οὔτε μᾶλλον ἀνθρωπίνῃ τῶν προκατόχων τῆς. Πιστὴ εἰς τὰς κληροδοτηθείσας ὑπ' ἐκείνων παραδόσεις, ἔχει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν τὸ ἐξῆς μέγα πλεονέκτημα: ὅτι ὑπῆρξε συντομωτέρα ἐκείνων. Καὶ θὰ ἔχῃ δίκαιον νὰ θεωρῇ ὅτι ἐξεπλήρωσε τὸν προορισμὸν τῆς, ἀφοῦ ἔκαμε καὶ αὐτὴ ὅ, τι ἡδύνατο πρὸς στερέωσιν τῆς πεποιθήσεως, ὅτι ἐν τῷ στεγάζαντι αὐτὴν κοινοβουλίῳ, ἐν ᾧ ἐπὶ τοσοῦτον καιρὸν λαλοῦσι χῆνες, πρέπει ἐπὶ τέλους νὰ λαλήσωσι γλαῦκες.

1-2-5

Θὰ τοὺς ἐκλάβετε ἴσως ὡς καθεβαλιστικὰ τινα ψηφία, ἐξ ἐκείνων ἅτινα μεταχειρίζονται συνήθως αἱ ἐκ Συρίας βυζαντινοὶ σίβυλλαι τῶν ὁδῶν ὅπως προβλέπωσιν, ὡς ὁ κ. Κριεζώτης, τὸ παρελθὸν καὶ τὸ μέλλον. Ἡ, πιθανώτερον, ὡς νέον τι στρατιωτικὸν πρόσταγμα, ἀνάλογον πρὸ τὸ ἐν-δύο-εἰς τῶν παρὰ τὸ Γουδί γυμναζομένων ἐφεδρῶν. Ἀλλ' ἡ ἀπόκρυφος σημασία τῶν μυστηριωδῶν τούτων ἀριθμῶν εἶνε πολὺ μεγαλητέρα. Ἐν τῇ ὑπεραπτική ἀκαμψίᾳ τοῦ κορμοῦ τοῦ τὸ πρῶτον, ἐν τοῖς ἀλλοκότοις ἐλιγμοῖς τοῦ τὸ δεύτερον, καὶ τὸ τρίτον εἰς τὰ βάθη τῶν ἀναιδῶς ἐμπροσθεν καὶ ὀπισθεν διανοιγομένων μυγῶν του, ἐγκρύπτουσι τὴν δημιουργίαν νέας ἐποχῆς, τὴν ἐναρξιν νέας περιόδου ἐν τῷ ἐθνικῷ ἡμῶν βίῳ. Αὐτὰ καὶ μόνα εἶνε ἱκανὰ νὰ ποτελέσωσι τὴν ἀφετηρίαν ὅλως ἀλλοίας τῆς μέχρι τοῦδε καταστάσεως, τῆς οἰκοδομῆς καινοῦ καθεστώτος. Δι' ἐμὲ τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἀξίαν αὐτῶν ὀλίγοι ἐσχον βίαιαι ἐπαναστατικὰ μεταβολαί, ὀλίγοι δι' οἷα σδήποτε λόγους πολιτικοὶ ἢ κοινωνικοὶ κλονισμοί. Ἦ ἔλεγον αἱ ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ Βαλτάσαρ χαραχθεῖσαι τρεῖς προφητικαὶ λέξεις ἀπέναντι τῶν ὧσων ὑποδηλοῦσι τὰ τρία ταῦτα ἀραβικὰ στοιχεῖα διὰ τοῦ αἰνιγματώδους σχήματος τῶν!

Ὁ δυστυχὴς στόμαχός μου, μετὰ τῶν πολλῶν πραγμάτων τὰ ὅποια ἀδυνατεῖ πλέον νὰ χωνεύσῃ, τῶν ἐν τοῖς συλλαλητηρίοις λόγων, τῶν πατριωτικῶν παιημάτων, τῶν ἄρθρων τῶν σπουδαίων ἐφημερίδων μας καὶ τῶν εὐφυολογιῶν τοῦ κ. Καλλιγᾶ, καταλέγει καὶ τὰ ψηφίζόμενα ὑπὸ τῆς βουλῆς μας νομοσχέδια. Ἀλλ' ὁμολογῶ μετ' αἰσχύνης ὅτι τὸ περὶ αὐτῶν νομοσχέδιον τὸ ἀνέγνωσα καὶ τὸ ἐπ' ἀνέγνωσα θαυμάζων τὴν νέαν ὄψιν τῶν πραγμάτων, ἣν θέλει ἐγκαινίσει.

Καὶ θὰ ἐννοήσατε βεβαίως ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ 1, 2 καὶ 5, ὅπερ θὰ φέρωσιν ἐπιγεγραμμένον τὰ νέα χαρτονομίσματα τὰ ἐντὸς ὀλίγου τιθέμενα εἰς χρῆσιν.

††

Ἐξ ὅλων τῶν ἀναγκαστικῶν κυκλοφοριῶν μίαν μόνην κατωρθόσω νὰ ἐννοῶ ὀλίγον, τὴν τοῦ αἵματος. Μ' ὅλην μου ὅμως τὴν οικονομολογικὴν ἀμάθειαν νομίζω ὅτι τόσῳ καλλιτέρα εἶνε μία οικονομικὴ θεωρία, ὅσῳ μᾶλλον προσεγγίζει εἰς τὴν ἀπλότητα τοῦ ἀρχαίου συναλλακτικοῦ συστήματος. Ἡ δὲ χαρὰ μου εἶνε ἄρρητος ἀπὸ προχθές, ὅτε ἐπέισθην ὅτι ἔχω σύμφωνον πρὸς τὴν γνώμην μου τὴν κυβέρνησιν τῆς πατρίδος μου. Τὸ περὶ τῶν νέων χαρτονομισμάτων νομοσχέδιον εἶνε ἡ βάσις τῆς εἰς τὸ καθεστὼς ἐκεῖνο ἐπάνοδου. Θέλετε νὰ τὸ συζητήσωμεν μαζί, κ. Σωτηρόπουλε;

Οἱ ἀρχαῖοι, ἐν ταῖς ληψοδοσίαις των, ἐδίδον πρόβατα ἀντὶ ἀραβοσίτου, δέρματα ἀντὶ κρέατος, βιβλία ἀντὶ ὀπωρικῶν, γυναῖκας ἀντὶ ξύλων (ὡσάκεις δὲν ἐδίδον ξύλον εἰς τὰς γυναῖκας των). Εἰς τὴν εὐδαίμονα ταύτην ἐποχὴν πρόκειται νὰ ἐπανέλθωμεν καὶ νῦν μὲ τὴν ἐξῆς ἀπλουστάτην διαφορὰν: ὅτι ὅλα τὰ ἀνωτέρω εἶδη καὶ πάντα τὰ ἄλλα ἀναγκαῖα εἰς τὴν ζωὴν, θάνταλλάσσονται ὅχι πλέον πρὸς ἄλληλα ἀλλὰ πρὸς μικρὰ ἐνεπίγραφα τεμάχια χάρτου. Δηλαδή ἀκόμη ἀπλούστερον καὶ συμφέρον. Εἶχα λοιπὸν δίκαιον νὰ θαυμάζω τὴν παντοδυναμίαν τῶν τριῶν ἀριθμῶν, δι' ὧν ἄρχεται ἡ παρούσα μελέτη;

Τὸ ἐννοήσατε δὲ ἡ ἀκόμη, σεις, θεωρητικοὶ οικονομολόγοι, σοφοὶ ὑπολογισταί, γελοῖοι Λερωὰ-Μπωλιε τῆς ὑψηλίου, οἵτινες καταγίνεσθε εἰς ἐπίλυσιν τῆς ἀπανταχοῦ χρηματικῆς κρίσεως; Ἀλλ' ἡ δόξα τῆς πλήρους ἀνακαλύψεως καὶ ἐφαρμογῆς τοῦ ἀνῆκε φυσικῷ τῷ λόγῳ εἰς ἡμᾶς, τὸ ἀθάνατον χαρ-

Κόθορνο